

Nr 746

Av herr Jacobsson, Gösta, m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 90, med förslag till lag om ändrad lydelse av 35 § 2 och 4 mom. kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370), m. m.

(Lika lydande med motion nr 915 i Andra kammaren)

I anslutning till Kungl. Maj:ts proposition nr 90 med förslag till lag om ändrad lydelse av 35 § 2 mom. och 4 mom. kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370), m. m., innebärande ändrade regler för skattepliktig realisationsvinst vid avyttring av aktier och likartade tillgångar, får vi härmed anföra följande.

Mot det förslag, på vilket propositionen närmast bygger, d. v. s. aktievinstutredningens betänkande (SOU 1965:72), framfördes vid remissbehandlingen en mycket ingående kritik. Denna kritik utgick i första hand från principiella utgångspunkter. Det påtalades bl. a. att de föreslagna reglerna för beskattning av värdestegring å aktier stod i strid med det gängse inkomstbegreppet i skattelagstiftningen. Det anmärktes vidare att hänsyn icke tagits till den fortgående penningvärdeförsämringen, varigenom rent fiktiva vinster skulle komma att beskattas. Från ett flertal remissinstanser inom näringslivet uttalades att, därest förslaget skulle leda till lagstiftning, svårigheter skulle komma att uppstå för näringslivets kapitalförsörjning. Slutligen pekade kritiken på att de föreslagna reglerna vore ägnade att medföra praktiska svårigheter för såväl de skattskyldiga som för taxeringsmyndigheterna ur deklarations- och kontrollsynpunkt.

I propositionen har föredragande departementschefen vidtagit avvikelser från aktievinstutredningens förslag i väsentliga punkter och utarbetat ett i det närmaste nytt förslag. Det förslag, som genom propositionen underställts riksdagen, karaktäriseras därav att beskattningen på detta område konstruerats efter två olika principer, i så måtto att vid avyttring av aktier, som sker inom femårsgränsen efter förvärvet, det skattepliktiga beloppet beräknas på den *faktiska vinsten*, medan vid avyttring av aktier, som äger rum senare än efter fem år efter förvärvet, det skattepliktiga beloppet beräknas schablonmässigt på *försäljningssumman*. I det förra fallet är det alltså fråga om en vinstbeskattning och i det senare fallet om en omsättningsskatt på aktieförsäljningar oavsett vinstens storlek, om denna

överstiger 5 %. Vinstbeskattningsmomentet har kommit i bakgrunden, rörlighetssynpunkten har släppts och betydande praktiska tröskelproblem uppstår. Kvar står att genom reglernas utformning näringslivets kapitalförsörjning hämmas. Som lagstiftningsprodukt är förslaget teoretiskt otillfredsställande. Ur rättvisesynpunkt ter det sig olyckligt att skatten på realisationsvinster efter fem års innehav blir lägre ju större värdestegringen är. Det föreligger m. a. o. en degressiv effekt.

Från högerhåll kommer att i annan motion yrkas avslag på propositionen och ny utredning. För vår del inskränker vi oss med hänsyn därtill i dagens läge till att framföra vissa praktiska detaljförslag, varvid vi i avsaknad av egen teknisk expertis sett oss nödsakade att i huvudsak knyta an till propositionen. I ett hänseende skiljer sig dock våra förslag från vad föredragande departementschefen förordat, i det att vi i stället utgått ifrån utredningens förslag om två alternativ för skatteberäkningen. Grundtanken i vårt förslag är nämligen den, att det är fråga om en realisationsvinstbeskattning. Av praktiska skäl bör därvid för den skattskyldige föreligga valfrihet mellan utredningens huvudalternativ, innebärande att efter den femåriga initialperioden — i denna del har vi anslutit oss till propositionen — 30 % av vinsten skall inkomstbeskattas, och departementschefens schablonalternativ. Med hänsyn till den kritik, som framfördes mot utredningens förslag, har vi ansett oss böra eftersträva en förenkling därav på så sätt, att ingångsvärdet därvid icke — på sätt av utredningen föreslogs — skall utgöra anskaffningsvärdet för varje särskild inköpt aktiepost utan att det genomsnittliga anskaffningsvärdet för samtliga aktier av visst slag under ett och samma kalenderår skall utgöra ingångsvärde. Denna beräkningsmetod användes i Danmark. För att ytterligare förenkla systemet föreslår vi att den nuvarande skattefriheten för vinst, som uppkommit vid avyttring av aktier vilka förvärvats genom arv eller gåva, bibehålles oförändrad. Om yrkandet i denna del icke bifalles föreslår vi att när det gäller avyttring av arvfallen egendom, värdet vid dödsfallet, d. v. s. bouppteckningsvärdet, alltid skall få utgöra ingångsvärde. Motsvarande bör gälla vid gåva. I förenklingssyfte föreslår vi också att realisationsvinstskatt icke skall utgå vid avyttring av limiterade preferensaktier och teckningsrätter vid nyemission. För realisationsvinst under ett beskattningsår bör skattskyldig på samma sätt som föreslås i propositionen åtnjuta avdrag med 500 kronor.

För att rent fiktiva vinster sammanhängande med inflationen icke skall beskattas föreslår vi vidare efter mönster från markvärdebeskattningsutredningen att till ingångsvärdet skall få läggas 3 % på detta värde om året, motsvarande den genomsnittliga inflation som vårt land haft det senaste årtiondet. Vi utgår ifrån att under den femåriga initialperioden dylika procenttillägg icke skall utgå. Efter initialperiodens slut skulle däremot den skattskyldige vara berättigad till de procenttillägg som faller på dessa fem år.

För att underlätta näringslivets kapitalförsörjning föreslår vi att invest-

mentbolagens och aktiefondernas aktieförsäljningar undantages från aktievinstbeskattningen.

Vi föreslår också en utvidgad rätt till förlustutjämning även beträffande realisationsförluster. Införandet av en sådan rätt synes väl befogad med tanke på den utvidgning av realisationsvinstbeskattningen som föreslås. Som argument för den föreslagna rätten må åberopas den strukturrationalisering som pågår inom näringslivet med företagsnedläggelser och kapitalförluster som följd.

En svag punkt i propositionen är behandlingen av de icke börsnoterade aktierna och med dem familjeföretagen. Vi har i denna del icke haft möjlighet finna någon tillfredsställande lösning. Här föreslår vi att riksdagen ville hos Kungl. Maj:t begära utredning om ändrade regler för värderingen av aktierna i dessa bolag.

Särskilda ikraftträdandebestämmelser torde vara erforderliga. Dessa kan lämpligen hämtas från aktievinstutredningens betänkande med vissa ändringar. För aktier som förvärvats före den 1 juli 1961 bör lämpligen som erlagd köpeskilling anses aktiens noterade värde den 30 juni 1966, dock att den skattskyldige må som ingångsvärde åberopa det faktiska inköpsvärdet för den händelse han kan styrka att detta varit högre än deklara-tionsvärdet per den 30 juni 1966. Sistnämnda värde skall jämte värdet den 31 december 1966 angivas i den allmänna självdeklarationen för fysisk person som avlämnas vid 1967 års taxering. I avvaktan på den begärda utredningen rörande värderingen av icke börsnoterade aktier bör i ikraft-trädandebestämmelserna införas en presumtion för att vid avyttring av sådan aktie förvärvad före den 1 juli 1966 försäljningssumman skall anses motsvara aktiens verkliga värde nämnda dag.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer vi,

A) att riksdagen måtte besluta följande ändringar i de i propositionen föreslagna bestämmelserna, nämligen

att den skattskyldige må efter den femåriga initialperioden i stället för 10 % av försäljningssumman alternativt såsom skattepliktig realisationsvinst räkna 30 procent av vinsten,

att därvid skall vid vinstens beräkning som ingångsvärde upptagas det genomsnittliga anskaffningsvärdet för de aktier av ett och samma slag, som förvärvats under ett kalenderår,

att därvid må ytterligare efter den femåriga initialperiodens utgång till ingångsvärdet läggas 3 procent av detta värde om året för det antal år som aktierna innehafts,

att uppkommen vinst vid avyttring av aktie, som förvärvats genom benefikt fång, arv, bodelning eller gåva, icke skall anses som skattepliktig realisationsvinst,

att — om yrkandet i sistnämnda punkt icke godtages — som ingångsvärde vid vinstens beräkning skall anses värdet dödsfallsdagen respektive vid gåvotillfället,

att efter initialperiodens utgång vinst vid avyttring av aktier inom investmentbolag och aktiefonder icke skall anses som skattepliktig realisationsvinst,

att realisationsförlust som inte kunnat avdragas från realisationsvinst under samma beskattningsår balanseras och avräknas mot realisationsvinsten under nästföljande fem år, samt

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning av frågan om ändrade regler för värdering av icke börsnoterade aktier;

B) att vederbörande utskott måtte utarbeta förslag till de ändringar i lagtexten, som erfordras för genomförande av förslagen under A), samt därvid jämväl särskilda ikraftträdandebestämmelser.

Stockholm den 27 april 1966

Gösta Jacobsson (h)

Holge Ottosson (h)

Roland Lundberg (h)

Gunnar Wallmark (h)

Arvid Enarsson (h)